

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2002/2/MA-02-1 (Önaraştırma)

Karar Sayısı : 02-30/344-140

Karar Tarihi : 21.5.2002

Dosya Konusu: Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş.'nin rakiplerini pazar dışına itmek amacıyla yıkıcı fiyat uyguladığı iddiası.

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Murat GENCER, Mustafa PARLAK, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL

B- RAPORTÖRLER: Murat AYBER, Mehmet ÖZDEN

C- ŞİKAYET EDEN: M. Ersin EKEN

Kore Kahramanlar Cd. No:10 17500 Gelibolu/Çanakkale

D- HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILANLAR

Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş.

Rıhtım Cd. Merkez Han No:4 80120 Karaköy/İstanbul

E- İDDİALARIN ÖZETİ: Kurum kayıtlarına 13.6.2001 tarih, 2547 sayı ile giren şikayet dilekçesinde özetle; Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş. (TDİ)'nin feribot taşımacılığı yaptığı Çanakkale-Eceabat ve Gelibolu-Lapseki hatlarında rakip teşebbüsleri pazar dışına çıkartmak amacıyla sunduğu hizmetin fiyatını maliyetin altında belirlediği iddia edilmektedir.

F- RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; feribot ile yolcu ve araç taşımacılığı hizmetini sunmakta olduğu hatlarda hakim durumda bulunan TDİ'nin, Gelibolu-Lapseki ve Çanakkale-Eceabat feribot hatlarında 2001 yılı Nisan ayından aynı yılın Aralık ayı sonuna kadar uyguladığı -dönemi zararlar kapatmasına yol açan- fiyat politikalarının, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesi (a) bendinde örnek gösterildiği şekilde hakim durumun kötüye kullanılması niteliğinde olduğu, bu nedenle, anılan teşebbüs hakkında söz konusu uygulamanın yapıldığı döneme ilişkin olarak soruşturma açılmasının yerinde olacağı ifade edilmiştir.

G- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

İlgili Ürün Pazarı: Şikayet konusu çerçevesinde ilgili ürün pazarı, "feribot ile yolcu ve araç taşımacılığı hizmeti pazarı" olarak tespit edilmiştir.

İlgili Coğrafi Pazar: Şikayet edilenin yıkıcı fiyat uyguladığı öne sürülen "Çanakkale-Eceabat" ve "Gelibolu-Lapseki" ile hakim durumundan istifadeyle ve suçlama konusu yıkıcı fiyat uygulamasını sürdürebilmeyi teminen, ticari ve ekonomik avantaj

sağladığı öne sürülen "Eskihisar-Topçular" feribot hatları, ayrı ayrı ilgili coğrafi pazarlar olarak değerlendirilmektedir.

H- GEREKÇE ve HUKUKİ DAYANAK

Şikayet dilekçesinde, TDİ'nin özel sektörle rekabet halinde bulunduğu Çanakkale-Eceabat ve Gelibolu-Lapseki feribot hatlarında maliyetin altında fiyatlarla hizmet sunmak suretiyle rakip teşebbüsleri pazar dışına itmeyi amaçladığı iddia edilmektedir.

Dosya mevcudu bilgi ve belgelere göre, TDİ ilgili coğrafi pazarlardan Eskihisar-Topçular hattında tekel durumundadır.

Gelibolu-Lapseki hattında ise;

- 2001 yılı için TDİ'nin pazar payı %..... şikayetçinin pazar payı ise %..... dir,
- TDİ'nin yüksek taşıma kapasitesine karşılık M. Ersin EKEN yalnızca iki adet gemiye sahiptir,
- söz konusu pazarlarda TDİ'nin feribot seferleri tarifeli, rakip işletmenin seferleri tarifeli değildir.

Bu koşullar Çanakkale-Eceabat hattında da geçerlidir.

Anılan bilgiler çerçevesinde, TDİ'nin ilgili pazarlarda hakim durumda olduğu anlaşıldığından, söz konusu şikayet 4054 sayılı Kanun'un "Hakim Durumun Kötüye Kullanılması" başlıklı 6. maddesi kapsamında değerlendirilmiştir:

Önaraştırma kapsamında yapılan yerinde incelemelerde şikayet konusuna ilişkin olarak raportörlerce yapılan tespitlere göre; TDİ, 2001 yılı Şubat ayı itibarıyla 20.500.000 TL. olan kamyon taşıma fiyatını (bölgede yapılan nakliyede ağırlıklı yer tutması nedeniyle üç dingilli 6 tondan ağır kamyon taşıma fiyatları esas alınmıştır.), bu tarihte 17.750.000 TL.'ye indirmiş olup, söz konusu tarife aynı yılın Aralık ayı sonuna kadar uygulanmış, bu tarihten sonra fiyat 23.000.000 TL.'na yükseltilmiştir.

Şikayet dilekçesinde, bu uygulamanın rakiplerini pazar dışına itmeye yönelik olduğu öne sürülmektedir.

Ancak, dosya mevcudu bilgilere göre, şikayetçinin Önaraştırma'nın devam ettiği 2002 yılı Mart ayının ikinci yarısında aynı özellikteki araçlar için uyguladığı taşıma fiyatı 18.000.000 TL.'dir.

Esasen, söz konusu bilgiler çerçevesinde, TDİ'nin yıkıcı fiyatlandırma olduğu öne sürülen uygulamasının sona erdirildiği, diğer bir anlatımla kamyon taşıma fiyatının 17.500.000 TL'den 23.000.000 TL'ye yükseltildiği tarihten yaklaşık üç ay sonra şikayetçinin bu hizmet için uyguladığı fiyatın 18.000.000 TL. olması karşısında ilgili pazarda hakim durumun kötüye kullanılması anlamında bir yıkıcı fiyat uygulamasının söz konusu olmadığı, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

J- SONUÇ

Yapılan görüşmeler sonucunda, Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş.'nin, başvuru konusu eylemler bakımından, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında

Kanun'un 6. maddesini ihlal etmemesi nedeniyle, bir soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, şikâyetin reddine OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

(Rekabet Kurulu'nun 21.05.2002 tarih ve 02-30/344-140 sayılı Kararına)

KARŞI OY GEREKÇESİ

Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş.'nin (TDİ) özel sektör teşebbüsleri ile rekabet halinde olduğu hatlarda yıkıcı fiyat uygulayarak rakiplerini piyasa dışına ittiğine dair şikâyet üzerine düzenlenen 11.04.2002 tarih ve 2002/2/MA-02.1 sayılı Öneri Raporu'nda ;

- Maliyet kaleminde ağırlıklı yer tutan akaryakıt (motorin) fiyatındaki 2000 yılı ile 2001 yılı arasında %65 artışa karşılık, TDİ, rekabet halinde olduğu hatlarda kamyon taşıma ücretini 20.500.000 TL. dan %12 azalış ile 18.100.000 TL. ya düşürdüğü,

- Bu suretle TDİ, fiili tekel durumunda olduğu Eskişehir-Topçular hattında 2000 yılında %65 oranında 17.033 milyar, 2001 yılında %62 oranında 21.788 milyar kâr ederken;

Gelibolu Lapseki hattında 2000 yılındaki %14 kâra karşılık 2001 yılında ise %26 oranında 601,5 milyar zarar ve Çanakkale-Eceabat hattında 2000 yılında %12 kâra karşılık 2001 yılında %7 oranında 187,6 milyar zarar ettiği,

belirtilmektedir.

Bu durum, TDİ'nin fiili tekel konumunda olduğu Eskişehir-Topçular hattında sağladığı kazançla diğer hatlarda yıkıcı fiyat uyguladığı izlenimini doğurduğundan Raportörlerin görüşü doğrultusunda soruşturma açılması gerektiği kanaatiyle, "soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı" hususundaki çoğunluk görüşüne katılmamış bulunmaktayım.

Nejdet KARACEHENNEM
Kurul Üyesi